

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Calepinus Ad librum

Calepino, Ambrogio

Venetijs, 1509

H ante Y

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97861](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97861)

homo sum humani nihil a me alienum puto.
Humanus res dicuntur res hominum vt argentus: nummi fundus
postremo etiam ipsa cogitatio.

Humanitas proprie nã humanã signi. vñ apud apostolũ scriptũ
est: vt humanitas subiecta diuinitati. Deinde sumit. p. eo qd
gregi vocat. Δειν δὲ οὐκ ἐστὶν ἐπιτήδευσις ἐν τῷ ἔργῳ ἀλλὰ
nã artes quas qd syncruter cupiunt atq; assequuntur: hi sunt
vel maxime diuini. Diuini scientie cura z disciplina ex vni-
uersis aialibus vni boi data est idcirco humanitas appella-
ta. Clar. Pariterales inq; ppter artificiu egregiu nemini est
paululu humaniori ignotus. Humaniori dixit: pro eruditozi
hic studia humanitatis. i. eruditionis appellant: qbus artes li-
berales intelligunt. sed qz hõ inter oia aialia maxime mitis
est: Idcirco humanus p. facili z miti ponit: z humanitas p. fa-
cilitate tractabilitate m̄asuetudine clemẽtia beniuolentiaq;
quã gregi qd λανθασταία vocant qñ amorem in hoies qd
zoc amor avo παρωτος hõ. L. li. i. offi. Non mõ id virtutis
nõ est: s; potius immanitatis oẽm humanitatẽ repellẽtis. Amb.
li. i. offi. Considera hõ vñ nomẽ superis. Ab humo vtiq; q
nihil cuiq; eripit: sed oia largit oibus: z diuersos in vsus or-
tũ aialium fructus ministrat. Inde appellata humanitas spe-
cialis z domestica virtus hominis qd consortem adiunat.

Humaniter aduerbiũ significat cum humanitate.
Humanitas: similiter aduerbiũ significat ab hominibus: sicut
diuinitas a deo z cõlitis a celo.

Humble pe. cor. dõ qd est humi decliue. vñ z p. paruo abiecto z
submisso ponit. Vir. atq; huiles habitare casas. Col. li. i. iij.
Bos humilis iquit. Hic huilitas breuitas abiectio. L. li. i. j. of.
fi. Quoz aut prima etas ppter humilitatẽ z obscuritatẽ i bo
minum ignoratienẽ verisatur. Humilio as. humilem facio.

Humerus pe. cor. ab humo fieri quida existimant. quia instar
humii sufferẽtis onerib; apti sũt bucri. sũt aut humeri a qb;
dependẽt brachia. Quoz qdẽ humerozũ latitudo fortitudi-
nẽ ac pũdẽtiã indicat. Virg. lib. ij. Nec fatius lato humeros
subiecta qz colla. hi etãrmi dicunt: a qb; arma vt inq; Fest;
hic humerosus a. um. Col. li. i. iij. Itaq; custodiem? vt a pũ-
ctis locis quos humerosos rustici vocant femina legamus.

Humii ppli sũt quodã in scythia Europẽ sup meotida paludez
incolere: deide mutatis sedib; ingẽtu multitudine profecti i
pãnoniã deuenierũt. De his Hier. ad Ocea. Ab vltima meo-
tide inter glaciãlem tanãũ: z massagetarum immanes popu-
los vbi cauaq; rupibus feras gentes alexandri claustra co-
hibent erupisse humioz examina: que pnicibus equis buc il-
lucq; voluntãtia cõdis pariter ac terroris cuncta complerunt.

ante Y

Hyacinthus flos viola z gema in qua fulgor violaceus dilutus
est vt inquit Ply. Vñ hyacinthinus. a. um. pe. cor. color aeri-
us. Hiero. in eoz. scribit pelles hyacinthinus appellari a co-
loze. Et vellũ ex hyacintho cocco bysso purpuraq; con-
textũ. In quo hyacinthus aeri deputabãt: sicut coccus etheri:
bysso terre purpura mari: vt idẽ cũ Josepho asserit. Qui.
li. i. me. Annua plata redeit hyacinthina pãpa. sũt autẽ hya-
cynthi albi z cõgulet z rubei siue purpurei. vñ z hyacinthina.
Vir. Et siãue rubens hyacinthus. est at hyacinthus ruber
flos ex herba eiusdẽ nois nascẽs. A cuius similitudine rubz
vestes hyacinthinẽ vestes noiant: hoc est hyacintho floze si-
miles. Per. Duicãlq; cui circa bueros hyacinthina lena ẽ.
vñ iter gẽnas qd berylli dicunt hyacinthozõtes vocant qru
boze quodã suffusi sũt. z hyacinthus p se gẽma ẽ amethysto
similis. Hyacinthinus color bisginus ẽ dõ a genere herbe q
hũge dõ. De hyacintho aut floze duplex ẽrat fabula. Nam z
hyacinthi puerũ dilectũ ab Appolline: quẽ ipz dẽs iterfecit
in hũc flozẽ mutatũ tradũt. vñ in eo oue pme lĩgẽ i scripte cer-
nunt aoz q vor dolentis ẽ. et Aiacẽ i eisdẽ flozẽ duer suz autũ
com spãntia plati sibi vlyssis seipm iteremit: cuius nomen
similiter in principio at litteras hz. Qui. Littera cõis medijs
pueroz viroq; Inscripta ẽ folijs hęc nois illa querele. sũt
qui hyacinthos yacinia interpretentur latine. Ply. Itãlie in

quit yacinia in aucupijs fata. Salie vñ etiam purpurea tin-
gendi causa ad feruorum vestes.

Hyacinthina substantiuum vt auctor est Hiero. contra Iouii.
dicebantur quedam sacra nocturna. hyacinthina vñ adiecti-
uum est a hyacinthus sicut modo ostensum est.

Hyades stelle septẽ i cornib; z ore tauri q quoties nascunt vt
occidunt pluuas creant. αω τοῦ ὕω pluo suidas va Δε
σοι εω i τοῦ κερατοῦ τοῦ ταυροῦ ασερε. Quidi. At
simul iducẽt obscura crepuscula noctẽ. Pars hyadũ toto d
grege nulla latet. Ore micat tauri septẽ radiãtia flãmis. Na
uita qd hyadas gratis ab vbe vocat. Vñ dicte sunt hyades
q in septẽ y lĩgẽ positę sũt in celo. Alij dicunt qd hęc bacchi nu-
trites fuerũt: qdodonides nymphę vocant adodona ciuita-
te Epiri: z cũ Junonis irã vererẽtur fugerentq; lycurgire-
gis sequitã: iupiter eas i celo itulerit: z stellas eẽ iusserit. Alij
tradũt Atlãtẽ ex ẽtra vrozẽ hyaz filiu suscepisse: quẽ a leone
deuozati cũ sorozes miserabili lamẽtatiõẽ psequerẽt: z me-
roze vitã finiret: iupiter illas miserat? in stellas verterit: vt
eaz pietatis ppetuũ hoc eẽt testimoniũ: qdẽ fratris noie bya-
des ab hoib; dicte sunt. Fuerũt autẽ septẽ sorozes quẽ z Ar-
lantides appellant. Latini eas succulas vocant: qz succus gaud-
dent luto quod fit ex pluuia aqua. Hãz noia Ambrosia: Eu-
doza: Pãnthoe. Lozonis: Plexaura: pũbo: tythe.

Hyena cũ diph. z pe. p. aial sex atq; agreffe. qd alternis mascu-
lum esse z feminã tradit Ply. Sermonẽ quoq; humanũ assi-
mulare in cuius spina articulus siue nodus ẽ ad medicamã
efficax. Hiero. Sel byene oculoꝝ restituit claritatem. De hoc
aiali. Duid. li. xv. et qd modo femina tergo passa marem: nũc
esse marem miramur byenam.

Hyalus pe. cor. vitaz. Et p viridi colore sumit. Vir. li. i. iij. geo.
Milesia vellera nymphę carpebat hyali saturo succata colo-
re idest vitri qd fit naturaliter coloris viridis. Inde fit bya-
linus pro vitreo. Hyalurgus pro vitreario.

Hybernia: Insula inter septentrionem z occidentẽ solem dimi-
diominoz qz britãnia: cui ppinqua est ab byberno tpe vt qd
dam putant sic appellata propter byemis magnitudinẽ. Sic
hybernicus a. um. vt mare bybernicum.

Hybernus a. um. qd ẽ byemis: vt glacies byberna: qd nomen
ab bymbze deduci aspiratio idicio est. Quidã tñ magis per
i latinũ scribũt hibernus: sicut z hiems z himber. Sit autẽ
hybernus ab humber. remota m. sicut a patre paternus. Sz
vtrunq; scripseris puto culpandus non eris.

Hyberna numero pli dñr loca in qbus milites byeme stationẽ
faciunt Aestiuã in qbus estiuo tpe cõmorant. Clãrro appel-
lat bybernacula. Cesar. Post hęc legionibus in hyberna de-
ductis in italiã profectus est.

Hybernacula. loca ad bybernanũ parata. Lini. In eo loco mi-
lites bybernacula sibi constituerunt.

Hyberno. as. byemo. seu in byeme stationez facio. Lini. Legio-
nesq; placẽtię bybernabant.

Hyble vel bybles: ciuitas Sicilię in q thymi z salicũ copia ab
hyblone rege dicta. Hãc Stra. a dozienfib; aditam scribit
Est ẽt huius nois mõs p̄mus thymo abũdã: vñ apes pa-
ste mel optimũ faciunt. hinc bybleus a. um. vt Apes byblez
z mel bybleuz. Virg. Bybleis apibus flozem depasta salicti.
Mar. Lum dederis ficulis medie de collibus byble. Lecto-
pios dicas tu licet esse fauos. Hic mons ẽt megara vocatur.

Hybride pe. cor. vocãt canes q in parib; parentibus nati sũt
inq; Porphirio hoc est ex venatico: z gregario. Ply. lib. viij
scribit byzidas vocari sues ex ferro z domestico siue proge-
nitos. Que appellatio ad hoies quoq; trãslata est: vt qui pa-
tre Romano z matre pegrina natus est vel ecõfario bybz-
da appellat vßpĩc eni cõtumelia vßpĩc ẽõ contumelior cõ-
uictor: vt sint byzide qñ p contumeliã nati. Sue. in Aug.
Themastini epicadi ex gẽte parthica byzide. Hora. li. j. Ser
Hybrida quo pacto sit perfusus vltus opinor.

Hybus: ams ex accipitrũ genere q die minus apparet: qz non
clare videt sed nocte venat moze aquile. Dignat ẽt cũ aqui-
la adeo acriter vt sepius ambẽ implezẽ deserantur in terra.

his. Nam ut super Bo an iactus. Hiero. in epistola contra origenis. Tollite amozis vobis et nos tollimus odij magnitudinem. Et est figura cu dicitur excedens fide ponitur augendi vel minuendi gratia. Augendi: vt niue cadidior et fulminis oroz alis. Dimuendi: vt volatis te solij fontitus te terret et vit ossibus herent: vel tardioz destudine: hinc hyperbolicas. a. um. quod est excessiuum.

Hyperbozei pe. p. mores et ppli scybie sic dicti q supra. i. vltra eos flat bozas. Fel. docet hyperbozeos ee supra a glonis flauit habitates qm humanę vite modũ excedat viuendo vltra centesimũ annũ. Serũt magnã bis de celo clementiã concessam esse auraz spirare salubres: nihil noxi status habere do mos esse nemoza: victũ arbozes ministrare: discordiã nefecre egitudine non inquietari: ad innocentiam oibus equale votum esse motem accerere: et voluntario interitu obeunditarditatem castigare. Sed hec fabulosa sunt. Diodo. Op postam celis iuxta oceanum esse insulam scribit: haud multo sicilia minorẽ habitariq ab his qui hyperbozei appellantur: eo q vnto bozeq sunt expositi insulam valde fertiles in qua fructus annui bis nascuntur.

Hypercatalecticum metru dicitur cui vna syllaba vel oue superant Virg. Alloquit venus o qui res boiumq deozũq. Et boza. Syllaboz abozes gelluz. Illud dactylicũ hypercatalecticum est: hoc vob iambicum hypercatalecticum.

Hyperiona: alij solis patrẽ: alij ipm solẽ q ea sup terras appellatũ putant: poete p sole vsurpant. Quid. lib. i. fa. placet equo persis radiis hyperiona cinctũ. Diod. scribit hyperiona saturni fratre fuisse Leli et Thibez filij: qui solis ac lune aliozũq astroz motus bozasq pzimũ sumã cura obseruationeq a se cecepta ceteris noscedã tradidit. Jozq boz parẽs noiaf velu ti ipsoz nãq extemplatoz. Et declinat hyperio omis. pe. p. Li. in progn. vt cum luna means hyperionis officit orbis.

Hypermeter et hypernetrus abundãs syllaba vt hominumq locumq. Et debet sequens a vocali incipere nisi fiat syne resis: vt cura peculi.

Hypace ambulaciones latine dicuntur sub diales que sub dio sunt ylla dicunt greci paradromidas Uictru.

Hypobes subinio iterptat. Et hypo z hen vniũ. Qd fit cu plres dictiones pferunt sub vno accẽtu: vt quãdo quidã simulat.

Hypopogã greca z modo ab modo sub significat.

Hypocautũ locus ad sudandũ q z vaporariũ dicitur. Nã vaporandis cubiculis balneiq pparat. Li. ad. Q. Fratre ppterea q ita erant posita vt eoz vaporariũ ex quo ignis erumpit esset subiectũ cubiculũ. Idẽ. In balneariis hypocaustra in alterũ hypodyterũ angulũ pmouit. Amb. li. beta. De hyeme forstian quęyeris q nulla tibi hypocaustra anhelatib ignibus vaporant. s. habes solis calozẽ qui tibi ozbem terrarũ temperet z byberno te defendat a frigore. Papi. in Sil. vbi languidus ignis inerat e dibus et tenuẽ voluunt hypocaustra vaporẽ. P. y. ad gallũ. Applicatũ est cubiculo hypocautũ pererigũ qd angusta fenestra suppositũ calozem vt ror exigit aut effundit aut retinet vicitru. appellat hypocasim cum scribit facienda esse enea supra hypocasim tria caldarium: tepidarũ: frigidarũ: bodie hypocasitis vtuntur germani. Jpsi stufas vocant ad vaporanda cubicula.

Hypocastus: latine suberratus dicitur.

Hypochrysis z hypochymata. Vide in dictione glaucoma.

Hypocritis: simulatio qm subiectio iudicij ab vno z kpi oĩ q medicũ. Hypocrita simulatus q i spectaculo psonã subit alie nã: vt seruus psonã oñi. Sęq hypocritẽ vocat simulatozẽ. Cũ z minus hypocrita dicitur qz imitator est et simulatoz. Cũ lib. ii. scribit. Aeschinẽ hypocritẽ fuisse oratozẽ.

Hypocriticos apud latinos diminutiuum dicitur.

Hypodæsis siue hypodema calceus seu calceamentum dicitur.

Hypodæce: susceptio: receptaculum.

Hypodæctole: distinctio.

Hypodæces interior vestis.

Hypodædalus dicitur pot repetitor ab vno sub διδακτα

hoc magister.

Hypogea: loca subterranea vsũ a grecis que dicitur frequens e apud Josephum z Egesippum.

Hypopodon latine suppædaneum.

Hypopygium locus sub turri ex vno z τωρυος turris.

Hypomnema artis. z hypomnematum sumitur pro interpretatione z commentariis. Li. Tironi. Multum mihi eripitur ope re in describendis hypomnematis.

Hypostasis substantia siue substantia: a theologis p persona capitur: vt ostases persone substanties appellantur. Nam στασις quã dicit Hieron. ad Hama. Vota secularium literarum schola nihil aliud hypostasin nisi vsiam nouit.

Hypotheca. penultima producta. latine pignus suppositio: documentum. Hypotheticus suppositiuus.

Hypothesis pe. cor. argumentũ siue mã cã thema propositum.

Hypothichos subucula z proprie pontificũ est vt inq Hiero.

Hypothyra siue hypothyrides apud Uictru. pro valuarum cauitate z inanitate.

Hypofensis. subconiunctio. Figura cu singulis sensib oatur propria clausula. vt regẽ adijt: regi memorat nomenq decauzq.

Hypotyposon. i. disputationum vel informationum.

Hyrcania regio asiatica: magna ex pte plana z pclarissimis vrbib adoznata: quaz Talebotã: z Samariã z Kartã z Tapẽ Et adeo opulẽta vt vitis vna vini metretam efferat: z ficus sexaginta modios ficos. Frumẽtu ex semie nascat: qd extolunt. Dicta hyrcania ab hyrcana sylua q scythie subiact. Hy ab oziete mare Caspiũ. A meridie armeniã. A septentrione albania. Ab occasu iberia. In ea regione pãthere pardi z tigres abũdãt cu syluis aspa fit Hyrcanũ vt mar hyrcanũ: boies hyrcani. Hier. hyrcani volucris z canib semiuuos picijũt.

Hygino color filis cocineo: vñ greci vesces υσγίνο βασις appellant. hoc est bysgino tinctas. P. y. lib. xxi. byacintibus in galea marie puenit: hoc ibi pro cocco bysginũ tingit.

Hylosopus se. gũis z bysopũ neutri cũ y fm Zipul. Verba pulmo ni valde vitilis cuius penultima pdicit cũ apud grecos scriba p mega: qũis macer corripuit. Et bysopũ sicũ calidũ: qz tertius illi e in vtroq gradus. Hiero. in psal. interpretatio ne. Sicut eni bysopũ terrenũ curandis pulmonibus aptũ est vt auertat inflationẽ: ita hõ celesti quis resper sus bysopo. i. humilitate cordis ab oi superbie malignitate purgatur. Sũt etiam qui bysopum per oupler ff scribant.

Hysteria. grece latine secunde folliculi sunt continentes fetum in matris vtero cum menstruis.

Hysterologia: locutio ppostera figura eadẽ cũ histeron pteron

Hysteron vltimũ vel nouissime. vñ histeron pteron eius figura cũ finia ordine comutat: vt postqz alios tetigit fluctus: et ad equora venit. Nã pus ad equora venit qz tangeret fluctũ

Littera vocalis e

que e consonans fieri solent z modo p simplici mō. p duplici accipit. Pro simplici tunc habet qñ ab ea incipit syllaba in principio dictionis posita subsequente vocali in eadẽ syllaba vt Juno Juppiter. Pro duplici autẽ qñ in medio dictionis ab ea syllaba incipit post vocalem ante se posita: subsequente quoqz vocali in eadem syllaba: vt maius peius maia. Nonunqz tñ reperitur i littera p simplici consonante in medio dictionis posita: sed in compositis vt Reice Reiectus. Notandũ i lĩaz pro consonante positam aspirari nõ posse cũ nulla consonans an se aspirationez accipere valeat: vnde hierosolyma sex syllabaz est. Diuleus trium. Ac per deriuationes quidẽ transit i alias vocales. In a vt genus generis generatim. Paulus pauli paulatim. In e Fortis forte. In o Pater is. patronus. Est etiam i imperatiuus modus ab eo is. Teren. Jpre sequar.

Ita fuit nomen minoris filie atlantis z latine voc dicitur. Itẽz ia greci vocant violas: vnde ianthina vestis. idest violacea Rurilius Ja exultantis interiectio est.